

سوالات تشریحی فصل اول فلسفه دوازدهم انسانی

درس ۱: هستی و چیستی

- ۱- آیا گزاره «ماده سیاه، نخستین ماده عالم است» مسئله فلسفی است؟ آیا می توان آن را تبیین فلسفی کرد؟ توضیح دهید.
- ۲- چرا حمل وجود بر «درخت» به دلیل نیاز دارد؟ توضیح دهید.
- ۳- اگر مفهوم «وجود» عین مفهوم «ماهیت» یا جزء آن بود، آیا مشکل و مسئله ای پیش می آمد؟ پاسخ مثبت یا منفی خود را توضیح دهید.
- ۴- از دیدگاه ابن سینا، وقتی می گوئیم «آب و وجود دو مفهوم از یک موجود هستند» به چه معنا می باشد؟ توضیح دهید.
- ۵- محمول در کدام یک از قضایای زیر، جزء مفهوم موضوع است نه عین آن؟
 - ۱- مثلث شکل است.
 - ۲- مثلث شکل سه ضلعی است.
 - ۶- تعیین کنید کدام عبارت صحیح و کدام یک غلط است
 - الف) وجود هر شیء، بیان کننده ذاتیات آن است.
 - ب) حمل «وجود» بر «سیاه و سفید»، امتناعی است.
 - پ) حمل «ممتنع الوجود» بر «مثلث چهار ضلعی»، وجوبی است.
 - ۷- تعیین کنید کدام عبارت صحیح و کدام یک غلط می باشد.
 - الف) دلیل حمل وجود بر هر ماهیتی از طریق حس و تجربه یا عقل محض قابل شناسایی است.
 - ب) از نظر هیوم، درک رابطه ضروری میان علت و معلول از طریق تجربه به دست می آید.
 - پ) از نظر دموکریتوس، برخورد اتفاقی ذرات ریز سرگردان سبب پیدایش عناصر و اشیای فعلی در جهان شده است.
 - ۸- تعیین کنید کدام عبارت صحیح و کدام یک غلط می باشد.
 - الف) حمل مفهوم «وجود» بر هر ماهیتی از جمله انسان، نیازمند دلیل است.
 - ب) مفاهیم «مربع سه ضلعی» و «پرنده» به ترتیب «واجب الوجود» و «ممکن الوجود» هستند.
 - پ) حالت ممکن الوجود، نسبت به وجود و عدم، حالت ترازویی با دو کفه متعادل است.

- ۹- چرا در حمل «شکل سه ضلعی» بر «مثلث»، نمی‌توان از دلیل حمل سؤال کرد؟
- ۱۰- به ترتیب، وجه مشترک و وجه اختصاصی موجودات چیست؟
- ۱۱- «مغایرت وجود و ماهیت» از نظر ابن سینا به چه معناست؟ توضیح دهید.
- ۱۲- چرا حمل وجود بر هر چستی از جمله انسان، نیازمند دلیل است؟
- ۱۳- چرا حمل «شکل ۳ ضلعی» بر «مثلث» نیاز به دلیل ندارد؟
- ۱۴- کدام دیدگاه، پایه‌یکی از برهان‌های ابن سینا در اثبات وجود خدا، به نام برهان «جوب و امکان» قرار می‌گیرد؟
- ۱۵- مفهوم «واجب الوجود بالغیر» را توضیح دهید.
- ۱۶- تفاوت حمل «حیوان ناطق» بر انسان با حمل «موجود» بر انسان چیست؟ توضیح دهید.
- ۱۷- حمل ضروری چیست؟ با مثال توضیح دهید.
- ۱۸- تفاوت دو عبارت «انسان حیوان ناطق است» و «انسان موجود است» از نظر حمل چیست؟
- ۱۹- در نظر ابن سینا وقتی می‌گوییم هستی و چستی دو جنبه‌یک چیز هستند، یعنی چه؟
- ۲۰- مشخص کنید در کدام‌یک از گزاره‌های زیر، حمل محمول به موضوع، نیازمند دلیل است؟ چرا؟
- الف) شتر حیوان است. ب) انسان مخلوق است.
- ۲۱- یک فیلسوف مسلمان و یک فیلسوف اروپایی را که «نظریه مغایرت وجود و ماهیت» را پایه برهان خود در خداشناسی قرار داده‌اند، نام ببرید.
- ۲۲- یک فیلسوف مسلمان و یک فیلسوف غربی که نظریه مغایرت وجود و ماهیت را پایه برهان‌های خود در خداشناسی قرار دادند، نام ببرید.
- ۲۳- گزینه درست را انتخاب کنید.
- الف) در قرن ۱۳ میلادی فلاسفه غرب، از طریق ابن سینا و ابن رشد، مجدداً با فلسفه (۱: افلاطون ۲: ارسطو) آشنا شدند.
- ب) از نظر فلاسفه مسلمان، کشف علل امور طبیعی از طریق (۱: حس و تجربه ۲: عقل) صورت می‌گیرد.
- ۲۴- فلسفه توماس آکوئیناس از کدام فیلسوفان اثر پذیرفته بود؟

۲۵- در قرن ۱۶ م کدام فلسفه‌ها جای فلسفه ارسطویی را گرفتند؟

درس ۲: جهان ممکنات

۲۶- اگر وجود برای امری امتناع ذاتی داشته باشد، آیا آن امر می‌تواند از امتناع خارج گردد و موجود شود؟ چرا؟

۲۷- جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید:

الف) رابطه موضوع و محمول در قضیه «دایره، دارای زاویه است» می‌باشد.

ب) از نظر دکارت، انسان اصل علیت را به طور درک می‌کند.

پ) هر یک از عوامل «آشپز» و «چاق» برای تهیه غذا، علت محسوب می‌شوند.

۲۸- رابطه موضوع و محمول در هر یک از قضایای ذکر شده، از نوع وجوبی است یا امکانی امتناعی؟

عدد پنج، زوج است.	مربع، شکل است.	این خانه، بزرگ است.
الف)؟	ب)؟	ج)؟

۲۹- رابطه وجود با هر یک از موضوعات زیر از نوع ضرورت است یا امکان یا امتناع؟

سیاه سفید	دریایی از جیوه	پرنده
الف:	ب:	ج:

۳۰- رابطه وجود با هر یک از موضوعهای زیر، وجوبی است یا امکانی امتناعی؟

الف) مایع جامد:

ب) خداوند:

ج) دیوار سفید:

۳۱- با ذکر مثال مفاهیم «ضرورت»، «امکان» و «امتناع» را در قضایا توضیح دهید.

۳۲- ۳ قضیه‌ای را ذکر کنید که در آنها نسبت موضوع و محمول «وجود» یکی از نسبت‌های ۳ گانه باشد.

۳۳- رابطه امتناعی را با ذکر مثال تعریف کنید.

۳۴- به چه علت موجودات جهان که فقط امکان وجود دارند، اکنون موجودند؟ توضیح دهید.

۳۵- هر یک از موارد ذکر شده در جدول، واجب الوجود هستند یا ممکن الوجود یا ممتنع الوجود؟

شیرین شور	فضایما	هندوانه
الف:	ب:	ج:

۳۶- هر یک از موضوعات زیر را به لحاظ، «واجب الوجود، ممکن الوجود یا ممتنع الوجود، بودن مشخص کنید.

بزرگ کوچک	مورچه غول پیکر
الف)؟	ب)؟

۳۷- رابطه وجود با هر یک از مفاهیم ذکر شده در جدول، از نوع ضرورت است یا امکان یا امتناع؟

دیو:	مثلث چهار ضلعی:	خدا:
الف: ؟	ب: ؟	ج: ؟

۳۸- رابطه میان محمول با موضوع، در قضیه «اسب بالدار ممکن الوجود است» چیست؟

۱- امکانی

۲- وجوبی

۳۹- جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید

الف انسان در هر چیزی که مشاهده می کند، دو جنبه می یابد «.....» و «.....» .

ب همه اشیا یی که به واسطه علت هایشان موجودند، «واجب الوجود.....» هستند.

۴۰- رابطه هر یک از مفاهیم زیر را با محمول وجود تعیین کنید (واجب، ممکن، ممتنع)

الف) شریک خدا ب) کوه الماس ج) انسان د) خداوند متعال

۴۱- ابن سینا چگونه مغایرت وجود و ماهیت را تبیین می کند؟

۴۲- موجودی که ماهیت و ذات آن ممکن بوده است، چرا وجود برایش ضروری شده و موجود شده است؟

۴۳- واجب الوجود بالذات و واجب الوجود بالغیر چیست؟

درس ۳: جهان علی و معلولی

۴۴- تفاوت رابطه علیت با سایر روابط را با ذکر یک مثال توضیح دهید.

۴۵ - تفاوت «رابطه علیت» با سایر روابط میان موجودات چیست؟ با استفاده از یک مثال توضیح دهید.

۴۶ - رابطه علیت را تعریف کرده و تفاوت آن را با سایر روابط با ذکر مثال شرح دهید.

۴۷ - علت، معلول و رابطه علیت چیست؟

۴۸ - اینکه رابطه علیت رابطه ای وجودی است، به چه معناست؟

۴۹ - تفاوت دیدگاه «هیوم» با تجربه گرایان در مورد منشاء درک رابطه علیت را بنویسید.

۵۰ - دیدگاه تجربه گرایان را درباره پذیرش رابطه علیت بیان کنید.

۵۱ - عبارت های زیر درباره منشاء درک و پذیرش رابطه علیت، دیدگاه کدام فیلسوف یا گروه است؟

الف) انسان از طریق حس، توالیا هم زمانی پدیده ها را مشاهده می کند و رابطه ضروری بین علت و معلول را در می یابد.

ب) ذهن انسان پس از درک «اصل امتناع اجتماع نقیضین» می فهمد که حوادث خود به خود رخ نمی دهند.

۵۲ - نظر دکارت درباره منشا اعتقاد به علت چیست؟ توضیح دهید.

۵۳ - تعیین کنید که هر یک از گزاره های زیر عقیده کدام فیلسوف است؟

الف) تداعی علیت، چیزی جز یک حالت روانی ناشی از توالی پدیده ها نیست.

ب) اصل علیت، جزء اصول اولیه ای است که درک انسان از آن فطری است.

۵۴ - نظر دیوید هیوم را درباره «علیت» با ذکر مثال شرح دهید.

۵۵ - چه تفاوتی میان دیدگاه دکارت و ابن سینا وجود دارد؟

۵۶ - دیدگاه دیوید هیوم را با نظر ابن سینا مقایسه کنید و نظر خود را توضیح دهید.

۵۷ - نظر دیوید هیوم را درباره «منشأ اعتقاد به علیت در نزد انسان» توضیح دهید.

۵۸ - به نظر فیلسوفان مسلمان چرا یک پدیده نمی تواند خود به خود و بدون علت به وجود آید؟

۵۹ - از نظر فیلسوفان مسلمان انسان بعد از درک کدام اصل، در می یابد که پدیده ها خود به خود به وجود نمی آیند؟

۶۰ - از نظر فلاسفه مسلمان منشأ اعتقاد به علیت چیست؟ توضیح دهید.

۶۱ - از نظر فیلسوفان مسلمان، چرا پدیده‌هائی می‌توانند خودبه‌خود به وجود آیند؟

۶۲ - دیدگاه فلاسفه مسلمان درباره علّیت چیست؟

۶۳ - اصل سنخیت علّت و معلول، را با ذکر مثال تعریف کنید.

۶۴ - کدام گروه از فیلسوفان «اصل سنخیت» را یک اصل عقلیمی دانند؟

۶۵ - سنخیت علت و معلول را با ذکر مثال تعریف کنید.

۶۶ - سنخیت علت و معلول چیست؟

۶۷ - هنگامی که راننده‌ای، خودروی بدون نقص را روشن کرده و هدایت می‌کند، این عمل او بر

مبنای پذیرش کدام یک از لوازم علّیت است؟

۶۸ - اصل «وجوب بخشی معلول به علت» جهان را چگونه نشان می‌دهد؟

درس ۴: کدام تصویر از جهان؟

۶۹ - ما از اصل سنخیت چه در می‌یابیم؟

۷۰ - نتیجه و لازمه اصل «سنخیت میان علّت و معلول» چیست؟

۷۱ - نظر دموکریتوس درباره ماده اولیه تشکیل‌دهنده جهان و نحوه پیدایش عناصر و اشیاء فعلی در جهان را بنویسید.

۷۲ - باغیان بر اساس کدام اصل فلسفی بذر می‌کارد؟

۷۳ - در معنای سوم اتفاق (نفی غایتمندی کلی) فلاسفه به دو دسته تقسیم شده‌اند. نظر آن‌ها را به صورت مختصر با هم مقایسه کنید.

۷۴ - با توجه به معانی اتفاق، در مثال‌های زیر کدام یک از موارد (سنخیت، وجوب و غایت) انکار شده است؟

نباریدن باران با پیدایش همه عوامل	یخ زدن آب بر اثر حرارت	برخورد اتفاقی ذرات سرگردان در فضای غیرمتناهی
الف: نفی.....	ب: نفی.....	ج: نفی.....

۷۵ - چه نقدی بر نظر فیلسوفانی که در عین انکار خداوند معتقد به غایتمندی جهان و انسان هستند وارد است؟ توضیح دهید.

۷۶- اگر کسی بگوید در برخی موارد، در عین وجود علت تامه، معلول به وجود نمی‌آید، این فرد «اتفاق» به کدام معنا را پذیرفته است؟

(۱) نفی علت (۲) نفی ضرورت

۷۷- کدام دسته از فیلسوفان «اتفاق» را به معنای «نفی غایتمندی» قبول ندارند؟ نظر آن‌ها را شرح دهید.

۷۸- تفاوت علت تامه و ناقصه را با یک مثال توضیح دهید.

۷۹- اگر معنای دوم اتفاق را بپذیریم (که از هر علتی هر معلولی پدید می‌آید)، چه رخ خواهد داد؟

۸۰- سه معنای اتفاق چیست؟

۸۱- چرا برخی مردم گاهی فکر می‌کنند که در بعضی موارد در عین وجود علت، معلول آن پدید نیامده است؟

۸۲- با توجه به معنای «سوم اتفاق»، دیدگاه دو دسته از فلاسفه که برای جهان و انسان هدف و غایت قائلند را بیان کنید.

۸۳- به لحاظ عقلی و فلسفی، قبول غایت برای اشیا و پدیده‌های جهان، در چه صورت امکان‌پذیر است؟ توضیح دهید.

۸۴- «علت تامه» و «علت ناقصه» را تعریف کنید.

گروه آموزشی بیست و شو

WWW.20SHOO.IR